

Sygn. akt II Ns 17/19

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR del. Michał Chojnacki

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku **B. M. (1)**

z udziałem **D. R.**

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy

postanawia:

1. **oddalić wniosek;**

2. **ustalić, że strony ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.**

Sygn. akt II Ns 17/19

UZASADNIENIE

B. M. (1) kandydatka w wyborach do Parlamentu Europejskiego 15 maja 2019 r. złożyła w tut. Sądzie wniosek w trybie wyborczym wnosząc o nakazanie uczestnikowi – D. R. sprostowania nieprawdziwych informacji, jakoby B. M. (1) była rozwiedziona, poprzez nakazanie opublikowania sprostowania o następującej treści:

„W dniu 11 maja 2019 r. o godzinie 23:39 opublikowałem na portalu „ (...) ” nieprawdziwą informację, jakoby B. M. (1)- kandydatka Komitetu Wyborczego (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego - była rozwiedziona, W rzeczywistości B. M. (1) jest zamężna.”

- na profilu o nazwie (...) prowadzonym na portalu (...),
- bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów utrudniających odwiedzającym profil zapoznanie się z treścią sprostowania,
- bez zastosowania jakichkolwiek zabiegów umniejszających rangę lub znaczenie sprostowania, w tym także bez opatrzenia sprostowania jakimikolwiek dodatkowymi dopowiedzeniami lub komentarzami,
- w terminie nie późniejszym, niż 24 godziny od wydania przez Sąd postanowienia,
- przez okres do dnia 26 maja 2019 roku włącznie.

Nadto wnioskodawczyni wniosła o zakazanie uczestnikowi rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, jakoby była rozwiedziona oraz o nakazanie uczestnikowi wpłacenia kwoty 10.000 zł na rzecz (...), a także o zasądzenie na

jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych – na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

Uzasadniając wniosek B. M. (1) wskazała, że 11 maja 2019 r. o godzinie 23:39 D. R. - kandydat Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Koalicja Europejska (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego - opublikował na portalu „(...)” nieprawdziwą informację, jakoby B. M. (1)- kandydatka Komitetu Wyborczego (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego - była rozwiedziona. Wnioskodawczyni podniosła, że nie jest rozwiedziona i z aktualnego odpisu aktu małżeństwa wynika, że pozostaje w związku małżeńskim. Co więcej, jest to jedyny związek małżeński, w jakim kiedykolwiek pozostawała.

B. M. (1) wskazała, że formułowanie, w okresie kampanii wyborczej, twierdzeń, jakoby kandydatka partii politycznej, która chce być utożsamiana jako partia wspierająca rodzinę (fakt notoryjny), była rozwódką, w sposób oczywisty ma na celu:

a) przedstawienie tej kandydatki jako niewiarygodnej;

b) zakwestionowanie wiarygodności partii, której członkowie postępują, wbrew hasłom, które ich partia niesie na sztandarach;

c) wykazanie obłudy kandydatki - która postępuje wbrew idei/programowi politycznemu, który głosi poprzez już samą przynależność do określonej partii politycznej

- a tym samym ma na celu zniechęcenie do głosowania na tę konkretną kandydatkę, jak i na kandydatów tej konkretnej partii politycznej w ogóle.

W ocenie wnioskodawczyni wypowiedź uczestnika w sposób oczywisty miała na celu jej zdyskredytowanie. Uczestnik bowiem nieprawdziwą informację opatrzył komentarzem o treści: „I oni mówią że bronią rodziny”. Przekaz jest zatem jednoznaczny: <ONI są niewiarygodni, zakłamani, dwulicowi. Nie ufajcie im>.

Wnioskodawczyni podniosła, że uczestnik naruszył art. 111 § 1 Kodeksu Wyborczego, z którego wynika m.in. zakaz formułowania wypowiedzi zawierających nieprawdziwe informacje w ramach prowadzonej agitacji wyborczej. (wniosek k. 3-34)

Na rozprawie w dniu 16 maja 2019 roku uczestnik wniósł o oddalenie wniosku, wyjaśniając, że sprostowanie o treści tożsamej z żądaniem wniosku zostało opublikowane bezzwłocznie przez uczestnika, po tym jak podjął informację o niniejszym wniosku, zaś przedmiotowy wpis został usunięty.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 25 lutego 2019 r. (Dz.U. z 2019 r., poz. 365) zostały zarządzane wybory posłów do Parlamentu Europejskiego.

B. M. (1) jest kandydatem Komitetu Wyborczego (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego. (protokół rejestracji listy kandydatów na posłów do parlamentu europejskiego k. 24-27)

D. R. jest kandydatem Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Koalicja Europejska (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego (okoliczność bezsporna).

W dniu 11 maja 2019 r. o godz. 23:39 D. R., na profilu o nazwie (...) prowadzonym na portalu (...), opublikował wpis o treści: „I oni mówią że bronią rodziny” pod którą zamieścił grafikę z następującą treścią:

„M. K. – druga żona

P. G. – druga żona

R. C. – druga żona

J. K. – druga żona

R. T. – rozwiedziony

B. M. – rozwiedziona

B. K. – rozwiedziona

A. Z. – rozwiedziona”.

(wydruk z (...) k. 15-19)

B. M. (3) z domu C. zawarła w dniu 3 sierpnia 1991 roku z D. M. związek małżeński. Małżeństwo nie ustało do momentu zamknięcia rozprawy (odpis skrócony aktu małżeństwa wnioskodawczyni – k. 22-23).

W dniu 16 maja 2019 roku o godz. 12.53 na profilu o nazwie (...) prowadzonym na portalu (...), opublikował sprostowanie o treści:

„W dniu 11 maja 2019 r. o godzinie 23:39 opublikowałem na portalu „ (...) ” nieprawdziwą informację, jakoby B. M. (1)- kandydatka Komitetu Wyborczego (...) w wyborach do Parlamentu Europejskiego - była rozwiedziona, W rzeczywistości B. M. (1) jest zamężna.” (dowód – wydruk wpisu opublikowanego w portalu (...)).

Przedmiotowy wpis z dnia 11 maja 2019 roku został przez uczestnika usunięty w dniu 16 maja 2019 roku (okoliczność bezsporna).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wydruków oraz na podstawie dokumentu urzędowego w postaci odpisu skróconego aktu małżeństwa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek podlega oddaleniu w całości.

Zgodnie z art. 111 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. 21, poz. 112 ze zm. dalej kodeks wyborczy), jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100.000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że B. M. (1) jako kandydatka w wyborach do Parlamentu Europejskiego posiadała legitymację czynną do złożenia wniosku. Uczestnik był zaś legitymowany biernie jako wyborca, biorący udział w agitacji wyborczej stosownie do treści art. 106 § 1 Kodeksu wyborczego.

Następnie rozważyć należało, czy kwestionowana wypowiedź uczestnika opublikowana na portalu (...) mieści się w zakresie przedmiotowym objętym zacytowanym przepisem art. 111 § 1 kodeksu wyborczego. Z treści powołanego przepisu wynika, że mogą tutaj wchodzić w grę materiały wyborcze w szczególności plakaty, ulotki i hasła (z uwagi na użycie sformułowania "w szczególności" katalog jest tylko przykładowy), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej (brak katalogu choćby przykładowego, chodzi tylko o to, by była to forma agitacji wyborczej).

Niewątpliwie opublikowany post nie stanowi materiału wyborczego, natomiast dokonać należało oceny czy nie stanowi on „wypowiedzi lub innej formy agitacji wyborczej”.

Zgodnie z art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego. Agitacją są zatem publikacje mające na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników. Agitacja wyborcza może mieć zatem także charakter negatywny, to jest polegać na zniechęcaniu do głosowania na określone osoby czy partie działające przez komitety wyborcze. Mieści się to w szerokim pojęciu głosowania w określony sposób, o jakim mowa w art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Ponadto takie rozumienie przepisu odpowiada potrzebom wynikającym z kształtu kampanii wyborczych, w ramach których znaczna część aktywności skierowana jest na przypisanie przeciwnikom negatywnych zachowań czy właściwości. Przy odmiennym rozumieniu, ochrona w trybie wyborczym przewidziana w art. 111 kodeksu byłaby bardzo niepełna i nie nadawała się do użycia w większości sytuacji.

Kwestionowana informacja, która znalazła się na profilu w portalu społecznościowym (...) ma charakter agitacji. Przedstawia bowiem informację o kandydatce do Parlamentu Europejskiego, a wydźwięk tej publikacji ma charakter negatywny. Wpis w początkowej treści zawiera bowiem stwierdzenie „I oni mówią że bronią rodziny” po czym pośród listy nazwisk znajduje się zapis „B. M. – rozwiedziona”. Zasadnie wnioskodawczyni podnosi, że wpis ten ma na celu zakwestionowanie wiarygodności wnioskodawczyni poprzez zestawienie jednego z haseł partii politycznej, której wnioskodawczyni jest członkiem z informacją, że jest ona rozwiedziona. Kwestionowana publikacja może zatem wpływać na decyzje poszczególnych wyborców tj. zniechęcać do głosowania na wnioskodawczynię lub zachęcać do głosowania na uczestnika.

Następnie wskazać należy, że warunkiem udzielenia ochrony w trybie art. 111 kodeksu wyborczego jest spełnienie przesłanki nieprawdziwości informacji, zawartej w wypowiedzi. Niezbędne jest zatem wykazanie, że podano nieprawdziwe informacje o kandydacie. Badaniu w trybie wyborczym podlegają jedynie konkretne informacje, które podlegają weryfikacji czy są prawdziwe czy są fałszywe. W postępowaniu w trybie art. 111 kodeksu wyborczego nie podlegają weryfikacji oceny, nawet nieprzychylnie i naruszające dobre imię i cześć wnioskodawcy. Wszelkie komentarze, opinie, krytyka, wnioski, także wyciągnięte zbyt pochopnie, nie mieszczą się w granicach określenia „nieprawdziwe informacje”, a co za tym idzie, nie podlegają ochronie na podstawie art. 111 § 1 kodeksu wyborczego. Przepis ten odnosi się zatem wyłącznie do informacji fałszywych oraz nieścisłych, natomiast nie dotyczy wypowiedzi ocennych, stanowiących krytykę, gdyż nie dają się one zakwalifikować jako prawdziwe lub fałszywe.

Informacją o fakcie jest komunikat o określonym zdarzeniu, które miało mieć miejsce w przeszłości lub ma się dzieć współcześnie. Informację o każdym fakcie można badać według kryterium prawda/fałsz. Informacja może zatem odzwierciedlać fakt i być prawdziwą, nie odzwierciedlać faktu lub traktować o fakcie, który nie miał miejsca – wówczas jest fałszywa, względnie odzwierciedlać fakt tylko częściowo – wtedy jest informacją nieścisłą. Ocena natomiast zawiera w sobie subiektywność stwierdzenia, jest niejako podporządkowana podmiotowi wyrażającemu pogląd. Uzasadnione jest stwierdzenie, że pomiędzy faktem, a poglądem występuje następująca relacja: fakty są obiektywne, a poglądy subiektywne.

W ocenie Sądu sporne twierdzenia dotyczące stanu cywilnego wnioskodawczynie, zakwalifikować należy jako informację – twierdzenie o fakcie, a nie opinię. Kwestia, czy wnioskodawczynie pozostaje w związku małżeńskim, czy też małżeństwo to ustało na skutek orzeczenia rozwodu jest wypowiedzią weryfikowalną w kategoriach prawdy/fałszu.

Wnioskodawczynie wykazała przy tym nieprawdziwość tejże informacji, załączając odpis skrócony aktu małżeństwa, w którym w punkcie 7 nie zawarto informacji o ustaniu małżeństwa.

W podsumowaniu dotychczasowych rozważań wskazać należy, że wnioskodawczynie wykazała spełnienie wszystkich przesłanek wynikających z art. 111 § 1 w zw. z art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego. Uczestnik postępowania rozpowszechniał nieprawdziwą informację dotyczącą wnioskodawczynie jako kandydatki w okresie kampanii wyborczej.

Po złożeniu wniosku uczestnik jednakże usunął przedmiotowy wpis oraz opublikował sprostowanie o treści zgodnej z żądaniem wnioskodawczynie, zaś wnioskodawczynie do momentu zamknięcia rozprawy podtrzymała żądania zobowiązania uczestnika do opublikowania sprostowania, zakazania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji oraz nakazania wpłacenia kwoty pieniężnej na rzecz organizacji pożytku publicznego, a zatem środków ochrony wskazanych w powołanym wyżej art. 111 § 1 pkt 1, 3 i 6 kodeksu wyborczego.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do żądania nakazania sprostowania, wskazać należy, że publikacja sprostowania już nastąpiła na skutek dobrowolnego działania uczestnika. Treść sprostowania zgodna jest z żądaniem wniosku, jak również zostało ono opublikowane na profilu uczestnika w serwisie (...), czego domagała się wnioskodawczynie.

W ocenie Sądu podtrzymywanie w dalszym ciągu żądania w zakresie sprostowania jest nieuzasadnione, gdyż cel ochrony prawnej wnioskodawczynie jako kandydatki w tym zakresie został już zrealizowany. Domaganie się opublikowania sprostowania nie jest przy tym uzasadnione okolicznością, że wnioskodawczynie wносиła również o określenie ram czasowych publikacji. Mając na uwadze charakter portalu (...), w którym treści nie są publikowane periodycznie, a zamieszczanie nowych wpisów odbywa się bez żadnych ograniczeń ilościowych, 24 godziny na dobę, umieszczenie sprostowania w sposób w jaki dobrowolnie wykonał to uczestnik, zrealizuje cel wskazanego środka ochrony. W ocenie Sądu uzasadnione jest stwierdzenie, że krąg użytkowników, który zapoznał się z kwestionowanym wpisem z dnia 11 maja 2019 roku, ma obecnie możliwość zapoznania się również z treścią sprostowania, co realizuje cel wskazanego środka ochrony.

Nadto należy zauważyć, że wpis pozostawał opublikowany w okresie od 11 maja 2019 roku (godz. 23:39) do 16 maja 2019 roku (godziny południowe). Uwzględnienie żądania wnioskodawczynie, by sprostowanie było opublikowane do 26 maja 2019 roku włącznie, doprowadziłoby do sytuacji, w której sprostowanie byłoby zamieszczone przez okres dłuższy o kilka dni, niż okres, w którym sporny wpis był dostępny. Naruszałoby to zasadę proporcjonalności zastosowanego środka ochrony w stosunku do dokonanego przez uczestnika naruszenia. W konsekwencji wniosek w tym zakresie podlegał oddaleniu.

Oddaleniu podlegało również żądanie zakazania uczestnikowi rozpowszechniania nieprawdziwych informacji, jakoby B. M. (1) była rozwiedziona. Mając na uwadze, że uczestnik dobrowolnie usunął opublikowaną informację, jednocześnie zamieszczając sprostowanie, stwierdzić należy, że uzasadnione jest stwierdzeniem, że nie istnieje zagrożenie powielania tej informacji przez uczestnika w przyszłości. Wnioskodawczynie nie podnosiła przy tym żadnych twierdzeń uzasadniających tezę, że ochrona procesu wyborczego wymaga w dalszym ciągu zastosowanie tego środka w realiach sprawy. W konsekwencji Sąd doszedł do przekonania, że wniosek o zastosowanie wskazanego zakazu podlega oddaleniu.

Oddaleniu podlegało również w całości żądanie nakazania uczestnikowi wpłacenia kwoty 10000 zł na rzecz organizacji pożytku publicznego tj. (...). Zważywszy na wagę uchybień - uczestnik podał nieprawdziwą informację dotyczącą stanu cywilnego wnioskodawczynie, które ostatecznie przypisane zostały uczestnikowi postępowania, nie można przyjąć by zasadne było w niniejszej sprawie obciążanie go kwotą pieniężną. Środki zastosowane w niniejszej sprawie muszą bowiem zachowywać rozsądną relację proporcjonalności. Przedmiotem ochrony przepisu art. 111 kodeksu

wyborczego jest przede wszystkim proces komunikacji społecznej w trakcie kampanii wyborczej oraz rzetelność procesu wyborczego. W ocenie Sądu w sytuacji, gdy uczestnik usunął przedmiotowy wpis i opublikował sprostowanie, cel ochronny został w pełni zrealizowany. Zasadzenie dodatkowo od uczestnika postępowania kwoty pieniężnej byłoby nieproporcjonalne do uzasadnionego prawnie celu, który miał zostać zrealizowany w tym postępowaniu. Sąd podziela przy tym stanowisko wyrażone w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 09 stycznia 2007 r. w sprawie K. przeciwko P. ((...)), sprowadzające się do wniosku, że sankcje pieniężne powinny być stosowane z wyjątkową ostrożnością, przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności środków.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił wniosek w całości, o czym orzeczono w punkcie 1 wniosku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Mając na uwadze, że wniosek w dacie jego wniesienia był miał uzasadnioną podstawę, natomiast uczestnik w toku postępowania usunął opublikowaną informację i dokonał sprostowania, brak podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady funkcjonującej w postępowaniu nieprocesowym, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.

ZARZĄDZENIE

(...)